249413 ـ کسب درآمد از سایت‌های تبلیغاتی با خرید بستهٔ تبلیغاتی یک دلاری

سوال

می‌خواهم دربارهٔ کسب درآمد از سایت‌های تبلیغاتی و سودآوری از آن‌ها پرسش کنم تا وارد حرام و مسائل ربوی نشویم؛ شرح آن به این صورت است: سایتی وجود دارد که برای سود بردن از تبلیغات بر روی آن‌ها کلیک می‌کنی، پس من یک بستهٔ تبلیغاتی به ارزش ۱ دلار خریداری می‌کنم که در برابر آن ۷۰ بازدید برای سایت خود به دست می‌آورم و شرکت مجموعه‌ای از امتیازات را به اندازهٔ ۳۲۰۰ امتیاز برای این بسته به من می‌دهد و سرمایه‌گذاری ۱ دلار سودی به میزان ۱۵۹% برای من بازمی‌گرداند، سپس شرکت تبلیغات را بر اساس تعداد امتیازات هر کس میان اعضا توزیع می‌کند و به ازای هر تبلیغی که به من می‌رسد از امتیازاتم کسر می‌کند، پس اگر ارزش آن مثلاً ۱ دلار باشد ۲۰۰۰ امتیاز کم می‌شود و به این ترتیب ۱۲۰۰ امتیاز در موجودی من باقی می‌ماند و با آن ۱ دلار می‌توانم بستهٔ تبلیغاتی دیگری بخرم یا آن را برداشت کنم و با این کار همه از بازدیدهای سایت خود سود می‌برند و از سایت‌های دیگر اعضا بازدید می‌کنند و این‌ها تبلیغاتی برای سایت‌های سودآور است و غیراخلاقی نیست. این تبلیغات تنها ۲۴ ساعت باقی می‌مانند و اگر بر روی آن‌ها کلیک نکنی به اعضای دیگر می‌رسند و من می‌توانم دوستانم را به شرکت دعوت کنم و درصدی از کلیک اعضا بر روی تبلیغاتشان به دست آورم و می‌توانم سود خود را هر زمان که بخواهم به هر اندازه‌ای که باشد برداشت کنم و درآمدهای سایت از واردات خودرو در تونس است. سؤالات من این است: ۱. آیا عضویت در این سایت و سرمایه‌گذاری در آن جایز است؟ ۲. اگر رباست آیا کار کردن در آن بدون سرمایه‌گذاری جایز است؛ زیرا سایت به تو اجازه می‌دهد بدون سرمایه‌گذاری و تنها با تلاش روزانه‌ات کار کنی؟ ۳. و اگر کار بدون سرمایه‌گذاری حلال است آیا آوردن اعضای جدید برای سایت و سود بردن از درصد آن‌ها جایز است، با علم به اینکه من نمی‌دانم آیا آن‌ها سرمایه‌گذاری می‌کنند یا خیر؟ ۴. و آیا جایز است سودی را که از شرکت می‌برم دوباره سرمایه‌گذاری کنم، با علم به اینکه من در ابتدای ورودم به سایت حتی یک دلار از مال شخصی خود سرمایه‌گذاری نکرده‌ام؟ ۵. و اگر تمام کار من ربوی باشد آیا فروختن حساب کاربری‌ام به دیگران جایز است؟

پاسخ مفصل

الحمدلله.

اولاً:

کسب درآمد از سایت‌های تبلیغاتی در صورت فراهم بودن شرایط زیر جایز است:

اول: اینکه عضویت در آن رایگان باشد، پس اگر با پرداخت وجه باشد، به دلیل اینکه قمار و رباست، حرام خواهد بود؛ چرا که این کار مبادلهٔ مال با مال به همراه تأخیر و زیادت است.

دوم: اینکه خود آن تبلیغات مباح باشند.

سوم: اینکه مشترک با استفاده از برنامه‌ها یا اجارهٔ سایت‌ها برای کلیک بر روی تبلیغات، مکر و حیله به کار نبندد تا شمار بازدیدکنندگان را به دروغ زیاد جلوه دهد.

چهارم: اینکه دستمزد مشخص باشد، به این صورت که هر کلیک اینقدر ارزش دارد.

و از سؤال تو روشن می‌شود که عضویت در این سایت رایگان نیست، بلکه یک دلار پرداخت می‌کنی و بر این اساس، عضویت در آن حرام است.

و اینکه تو با این یک دلار از تبلیغ برای سایت خودت بهره‌مند می‌شوی، دلیلی بر حلال بودن آن نیست؛ زیرا حقیقت قرارداد با این سایت این‌گونه است: تو پولی پرداخت می‌کنی، پس از آن تبلیغ برای سایت خودت را به دست می‌آوری و این امکان را می‌یابی که بر روی تبلیغات کلیک کنی و از آن‌ها سود ببری و دیگران را دعوت کنی و از عضویت آن‌ها کسب درآمد کنی و این قرارداد به دلیل وجود قمار و ربا در آن، حرام است.

اما قمار: برای اینکه تو پولی پرداخت می‌کنی به این امید که با هر بار کلیک بر روی تبلیغات، مالی بیشتر از آن به دست آوری و این کار ممکن است حاصل شود و ممکن است حاصل نشود، پس این کار زیانی قطعی و سودی احتمالی است و قمار نیز همین است.

و وجه ربا این است که مالی در برابر مال دیگر به همراه زیادت و تأخیر است.

بنابراین اگر مقصود تو تبلیغ برای سایت خودت است، آن پول را پرداخت کن و به همان اکتفا کن و از کلیک بر روی تبلیغات سود دریافت نکن؛ یعنی میان تبلیغ و کسب درآمد جمع نکن؛ زیرا حیله برای رسیدن به حرام در این کار آشکار است.

سؤال شمارهٔ (198784) را ببینید.

ثانیاً:

فروختن حساب کاربری‌ات به دیگران: اگر منظور از آن، فروختن سایت خودت باشد، اشکالی در آن نیست.

اما اگر منظور این است که هر کس با آن سایت تبلیغاتی قرارداد بست، حساب کاربری مشخصی به او داده می‌شود که امتیازات و سودهایش در آن است، فروختن این حساب جایز نیست؛ به دلیل آنچه پیش‌تر گذشت که قرارداد آن حرام است.

همچنین دعوت کردن دیگران به آن جایز نیست؛ زیرا این کار مصداق همکاری بر گناه و تَعَدّی است.

والله اعلم.